

και για τα γράμματα και να λογαριάζει τους έργα-
τες τους.

Τη δουλειά αυτή μπορούσε αξιόλογα να την
ἀρχινήσει ο Παρνασσός, αν ἀληθινὰ εἶτανε φιλόλο-
γικός σύλλογος. Μπορούσε και το Ὑπουργεῖο τῆς
Παιδείας να την κάμει, και το Πανεπιστήμιό και
κανέναν πλούσιον ἰδιώτην. Μὰ νά, πού δὲν ἔγινε.
Και τὸ ἀπελπιστικώτερο εἶναι, πὼς ἓνα περιοδικό,
τὰ «Παναθήναια», πάνου ἀπὸ δέκα χρόνια τώρα ἀ-
γωνίζεται νὰ μαζώσει μερικὲς ψωροχιλιάδες γιὰ νὰ
στήσει μιὰ προτομὴ τοῦ Σολωμοῦ, κι ὅμως ἀκόμα
νὰν τὰ καταφέρει.

Ὡστόσο τί νὰ σὰς ποῦμε; Ὅσο τὸ συλλογιζό-
μαστε τὸ πράμα, βρίσκουμε και κάπιο κέρδος στὴν
ἐπίσημη αὐτὴ, ἃς ποῦμε, ἀδιαφορία, ἢ στὴν ἀδια-
φορία τῶν ἐπιστῆμω μας. Ἄν τὸ Πανεπιστήμιό λ.
χ. ἀρχινοῦσε νὰ στήνει προτομὲς στὶς διάφορες πλα-
τεῖες, καθόλου παράξενο μιὰ μέρα νὰ στολιζότανε ἡ
Ἀθήνα μὲ τίς προτομὲς τοῦ Μιστριώτη και τοῦ
Γαρδίκη και ἂν τὸ Ὑπουργεῖο ἀκολουθοῦσε τὸ Πα-
νεπιστήμιό, θὰ εὐτυχούσανε οἱ κατοπινοὶ μας νὰ κα-
μαρώνουνε στὸ Ζάππειο λ. χ. τὴν προτομὴ τοῦ κ.
Ἀλεξαντρῆ, κι ἂν και ὁ σύλλογος Παρνασσός.... —
και βάλ' του ρίγανη.

Τί καλὸ σὲ τοῦτο τὸν τόπο μένει ἀνόθευτο κι ἀ-
μασκάρευτο, γιὰ νὰ εὐκηθεῖ κανεὶς νὰ μπεῖ και δῶ
ἡ μόδα τῶν προτομῶν;

ΜΕΓΑΛΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ. Δουλεύει ὁ στρατός μας.
Αὐτὸ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰν τάρνηθεῖ. Κι ὁ κόσμος,
βλέποντας τὸ στρατό μας νὰ δουλεύει και τοὺς ἀ-
ξιωματικούς μας νὰ μὴ ξημερωνοδραδιάζονται στοὺς
καφενέδες και στὶς μπιραρίες, ὅπως γινότανε πρῶ-
τα, ξαλαφρώνει κάπως και δὲν κλαίει και τόσο τὸν
παρὰ πού τὰ δυὸ πολεμικὰ ὕπουργεῖα καταδροχί-
ζουνε.

Τόσα χρόνια στρατιωτικὸ ραχάτι στοίχισε στὸ
ἔθνος ἀλογάριαστα ἑκατομμύρια και νά, γιατί βρί-
σκουμε ὅχι μοναχὰ ἀδικιολόγητες μὰ κι ἀνόητες
τίς μουρμούρες μερικῶν πὼς τὰ μεγάλα γυμνάσια
τῆς Θήβας εἶναι λοῦσο περιττὸ πού δὲ μᾶς ἐπιτρέ-
πεται σήμερα, ἀφοῦ δὲν ἔχουμε περισσευούμενους
παράδες.

Ἦ πρέπει νάχουμε στρατὸ τῆς προκοπῆς, ἢ νὰ
μὴν ἔχουμε καθόλου. Και γιὰ νάχουμε στρατὸ τῆς
προκοπῆς, δὲν πρέπει νὰν τὰ λογαριάζουμε καθό-
λου τὰ χρήματα πού ξοδειάζονται γιὰ μικρὰ ἢ με-
γάλα γυμνάσια.

Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ

ΝΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ἡ ΓΕΡΟΣ

Φίλε «Νουμά»,

Στὰ χρόνια ἐκεῖνα πού στεριώθηκε ἡ ἀνατροφή
μας, σεβόντουσαν οἱ νιοὶ τοὺς γέροντας και οἱ γέρο
ἀγαπούσανε τοὺς νιούς. Οἱ μεγαλύτεροι στάθηκαν
πάντα δασκάλοι στοὺς νεώτερους. Και σὲ μερικῶν
τρανῶν τὰ στήθια, σὰν ξάνοιγε ἄθελα τὸ πουκάμι-
σο, ἔγερνε ὁ νέος νὰ κρυφοδεῖ καμμιὰ λαθωματιά
πού μὲ σουφρωμένα χεῖλια περήφανα τοῦ γέλαγε.

Ἄγια και θετικὰ μαθήματα!

Κ' οἱ καπεταναῖοι τῶν γυαλῶν μας, κ' οἱ καπε-
ταναῖοι τῶν βουνῶν μας, πρῶτοι μᾶς δείξανε και
τὴν ἐχτίμηση πού πρέπει νάχει κανέναν στοὺς λο-
γάδες παίρνοντάς τους γραμματικούς και δασκάλους
στὰ παιδιὰ τους, ν' ἀποσώσουνε τὸ δικό τους δασκά-
λεμα.

Σιμὰ σὰφτοὺς τοὺς τρανοὺς, τὰ παλληκάρια
χαρίζοντουσαν και κάνα παραστρατησμένο γέρο.

Ἔτσι ἀρχισαν ἐκεῖνοι τὴν ἀρχὴ τῆς λευτεριάς
μας και μᾶς δασκάλεψαν, φιάνοντάς μας τὴν ἀκρη,
και τὴν ἄφησαν σὲ μᾶς νὰ τὴν ἀποπλέξουμε πέρα
γιὰ πέρα.

Σὰν ἀνοιξαν οἱ δρόμοι ἀπὸ τότες, ὅσοι θέλουνε,
μποροῦνε — κι ὅσοι μποροῦνε πρέπει — νὰ πᾶνε κι
ἄλλου νὰ μάθουνε πράματα πλείοτερα. Ἐμεῖς μὲ
λαχτάρα, μὲ χαρὰ τοὺς προσμένουμε νὰ γυρίσουνε,
ὅτι θέλει ἃς εἶναι, γέροι νιοί, δικοὶ μας πάντα εἶναι
τῆς ἴδιας χτεσινῆς γενιᾶς ἀναθρέμματα. καλὸ δικό
μας. τὸς προσμένουμε νὰ μᾶς ἔλθουν φωτισμένοι
νὰ μᾶς στολίσουνε και μᾶς, δασκάλους νὰ τοὺς
ἔχουμε, τὰ λάθια, ἂν πούθενά γινήκαν, μᾶς νὰ τὰ
σιάξουμε και πάντα μονιασμένοι, δικό μας εἶναι
πιὸ τέλειο νὰ σκαρώσουμε γιὰ νὰ μπορέσουμε μὲ
τίς σημερινὲς ἀνάγκες νὰ φτάξουμε πιὸ καλὰ ἑμεῖς
τὴν ἀκρη.

Μὰ ὅσοι ἀπ' ἀφτοὺς ξεχάσανε τὸ αἷμα πού χύ-
θηκε — και πού ὀλημερὶς χύνεται, γιὰ ν' ἀνοιχτοῦν
ἀφτοὶ οἱ δρόμοι, πᾶνε και ἀντὶς νὰ μᾶς φέρουνε
ὅ,τι μᾶς ταιριάζει, μᾶς φέρνουν μοδίστηκες ἰδέες
πού σὲ μεγαλωμένα κράτη — γιὰ ποικιλία, μπορεῖ
νὰ βρίσκονται, ἔ, τότε. Μὲ πιὸ πολὺ, μὰ τὴν ἀλή-
θεια, πίκρα δική μας, παρὰ μὲ θυμὸ δικό τους, πι-
κρόχολα λόγια θὰν τοὺς λέμε, ὅσο και νὰ μᾶς βρί-
ζουνε γι' αὐτό, κακαναθρεμμένοι κι ἀμόρφωτοι πὼς
εἴμαστε. Πάντα πικραμένοι θὰ τοὺς λέμε πὼς ταί-

ριαζαν την παροιμία που λέει: «Ἡ καρκαῖα πήγε νὰ καμωθεῖ τὴν περπατησιὰ τῆς πέριξ καὶ ξέχασε καὶ τὴ δική της».

Ἄν σὰφτοὺς μέσα τύχει νᾶναι καὶ κανέναν ἡλικιωμένον, ποὺ θὰν τοῦ ταίριαζε ἔκφραση σεβαστότερη — μὰ νόημα τὸ ἴδιο, ποὺ νὰ τὸν γνωρίζουμε; Μάλιστα σήμερις ποὺ πολλοὶ γέροι βαμμένοι, νιοὶ νὰ φαίνονται πασιζοῦν, τί γέροι δὲν τοὺς ἀξίζει νάναι, καὶ ψευτόγεροι πολλοὶ νιοὶ προσπαθῶν νὰ γίνουν, ὅπου τοὺς ἀρέζει, ποὺ νὰ βρεῖς τὸ γέρο νᾶν τοῦ συμπαθήσεις κ' ἓνα παραστράτημά του;

Ἄκρη δὲ βρίσκεις.

Μ. ΓΚΙΟΝΗΣ

ΤΙ ΘΑ ΠΗ ΜΑΛΛΙΑΡΟΣ.

Φίλε «Νουμά»,

Πρὶν ἀπὸ κάμποσα χρόνια εἶχε ἔρτει στίς Σαραντακκλησιᾶς κάποιος κύριος ποὺ τὸν λέγανε «ὁ μαλλιαρός». Αὐτὸ δὲ δὲ μοῦ φάνηκε καθόλου παράξενο γιατί ὁ Κύριος αὐτὸς εἶχε πολὺ μακρὸν μαλλιά, σὰν ἓνα νεοφώτιστο παπά.

Ἰστερα ἀπὸ δυὸ τρεῖς μῆνες ἄκουσα πάλι γιὰ ἓναν ἄλλο κύριο νὰ τὸν λένε κι αὐτὸν, «ὁ μαλλιαρός».

Αὐτὴ τὴ φορά δὲν μπορούσε νὰ τὸ χωρέση ὁ νοῦς μου, γιατί ὁ δεῦτερος μαλλιαρὸς εἶτανε φαλακρὸς καὶ τόσο μάλιστα ποὺ ἂν ἔδλεπες μονάχα τὴ φαλάκρα τοῦ ἀπὸ μακρὸν τὴν ἔπαιρνες γι' ἀνοιγμένο λουλούδι ὀρτένσιας.

Αὐτὸ ἔγεινε αἰτία, ἂν καὶ μικρὴ στὰ χρόνια, νὰ μ' ἀγγίξῃ μὲ τὸ φτερό του τὸ μικρὸ τὸ ἀητουδάκι μας ποὺ τώρα μόλις ἄρχισε νὰ φτερουγίξῃ γιὰ νὰ θεριέψῃ μὲ τὸν καιρὸ — θέλω νὰ πῶ ἡ ἰδέα μας γιὰ τὴ γλώσσα.

Μὰ ποτέ μου δὲν μπορούσα νὰ φανταστῶ τὸ ἀκόλουθο ποὺ ἄκουσα προχτές.

Ἔιτανε γιορτὴ καὶ ἡ μέρα ἂν δὲ θὰ τὴν ἔλεγε καλοκαιρινὴ δὲν εἶταν καὶ χινοπωριάτικη. Λίγο ὕστερα ἀπ'τὸ μεσημέρι βρέθηκα στὸ γειτόνικο μαζὺ μὲ κάποιες φιλενάδες μου. Ἀπ' τὰ παράθυρα ποὺ εἶχαν μείνει ἀνοιχτά γιὰ νὰ μπῇ ἡ μεσημεριάτικη ζέστη βλέπαμε τοὺς διαδότες ποὺ πηγαίνανε νὰ πάρουνε λιγάκι ἀέρα στὴν ἄκρη τῆς πολιτείας.

Τὴν ὥρα ποὺ ἡ γριὰ ἡ δούλα μᾶς ἔφερε τὸ γλυκὸ μὲ ἀπ' τίς φιλενάδες μας λέει:

— Ἐλάτε νὰ δεῖτε τὸ γείτονα μου τὸ μαλλιαρό, ποὺ σὰς ἔλεγα πρὶν ἀπὸ λίγο.

Ὅλες τρέξαμε στὰ παράθυρα. Ἡ γριὰ ἡ δούλα μὲ τὰ δύο τῆς μάτια ἐλάνοιχτα καὶ τὸ δίσκο στὰ χέρια μᾶς φωνάζει:

— Ντροπὴς, παιδιὰ μου, νὰ λέγῃ μὴ νέα σὰν καὶ σὰς γιὰ ἓνα νέο πῶς εἶναι μαλλιαρὸς. Τὸν εἶδες μαθὲς τὴν ὥρα ποὺ γενήθηκε, κορίτσι μου; Ἐγώ, μᾶς λέγει, τὸν καιρὸ ποὺ εἴμουν δούλα σ' αὐτοῦ τοῦ τὸ σπῖτι καὶ ἐπλυνὰ τὰ ροῦχα τοῦ ποτέ μου δὲν παρετήρησα τρεῖς στίς φανέλες του. Ἡ καημένη! ποὺ νὰ ξέρῃ τί θὰ πῇ μαλλιαρὸς, μὰ εἶχε δίκιο νὰ μὴν τὸ ξέρει ἀφοῦ μήτε ὁ πάνσοφος γλωσσολόγος Μιστριώτης δὲν τὸ ξέρει.

Σαραντακκλησιᾶς

ΛΙΤΣΑ Κ

ΧΩΡΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

ΤΟ ΝΥΧΤΕΡΙ

ὦ! πόση ὁμορφιά, πόση ποίηση, πόσες χάρες κλειοῦνται μεσ' τὴν ἀπλὴ ἀφτὴ λέξη! Σπιθοβολαίε στὸ τζάκι ἡ χόβολη καὶ ζέστη ἡδονικὴ σκορπιέται σ' ὅλη τὴ κάμαρα. Πάνου σὲ ψάθα κάθονται ὄσκι ἀποτελοῦν τὸ νυχτέρι, ἀρσενικοὶ καὶ θηλυκοί. Ὁξω σφυρίζει ἄγρια ὁ βορᾶς, φυσάει δαιμονισμένα ἡ τρελλονοτιά, παλέδουνε μὲ λύσσα τὰ στοιχεῖα, καὶ μέσθ' ὅμως βασιλέδου τὸ γέλοιο κ' ἡ χαρά. Τὰ λαοπελέκητα ποιητικώτατα παραμῦθια μὲ τίς πεντάμορφες καὶ τὰ βασιλόπουλα, τοὺς δράκους, τοὺς ἀράπηδες, τίς νεράϊδες, τίς μάγισσες, τίς στρίγλες καὶ ὅ,τι ἄλλο περικλείνει τὸ καλαντάρι τῶν παραμυθίων, πλεμένα γύρω σὲ ἱπποτικὴς ἀγάπες, ἔχουνε τὴ δύναμη νὰ σβοῦνε κάθε πόνος τῆς καρδιάς, νὰ χύνουν μπάλσαμο παρηγοριᾶς στὰ στήθια. Οἱ βρυκόλακοι, ποὺ οἱ γριᾶς θυμοῦνται ἀκόμα τὰ κατρθώματά τους καὶ τὰ ξόρκια ποὺ τοὺς κάνανε οἱ παππάδες πάνου στοὺς τάφους τους, τὰ καλικαντζάρια ποὺ γυρνοῦν τὰ δωδεκάμερα καὶ πειράζουν τοὺς ἀθρώπους, οἱ ξωτικὲς ἀσπροφόρες ποὺ μοιρολογοῦν τὰ παιδιὰ τους στίς βεματιές, τὰ στοιχειωμένα φίδια μὲ δύο κεφάλια καὶ μὲ κέρατα καὶ ὄλες οἱ παράδοσες ποὺ ἀποδείχνουν τὴν Ἑλληνικώτατη τῆς φυλῆς μας καταγωγὴ, στὸ νυχτέρι χρωστοῦν πιὸ πολὺ τὴν ὥς τὰ σήμερα ὑπαρξή τους. Ναί! εἶναι ἔθνικὸ μας ἔθιμο τὸ νυχτέρι: σὲ πόσα στήθια Ἑλληνικὰ δὲν ἔχουνε ἀνάψει τὴ φλόγα τοῦ πατριωτισμοῦ, δὲν ἔχουνε ξυπνήσει τὰ ἔθνικά μας ὄνειρα ὁ Μεγ' Ἀλέξανδρος κ' ὁ Κατσαντώνης τ' ἀγαπημένα τοῦ νυχτεριοῦ ἀναγνώσματα! Σὲ πόσες ἄδολες καρδιὲς δὲν ἔχουνε ἀνάψει τὴν ἀγάπη τὴν ἀληθινή, τὴ Ρωμαίικη τὴν ἀγάπη καὶ τὴν παληκαριὰ οἱ μελιστάλλαχοι καὶ λεδέντικοι στίχοι τοῦ Ἐρωτόκριτου, τοῦ ἔθνικοῦ μας τραγουδιοῦ ποὺ θεωρεῖται ἀπαραίτητο σὲ κάθε νυχτέρι!

ὦ! εἶναι μαγεφτικώτατο θέαμα τὸ νυχτέρι. Νὰ βλέπῃς τίς γριᾶς μὲ τὴ βόκα στὸ χέρι, τίς νεραϊ-